RAHANDUSMINISTEERIUM

Vähese tähtsusega abi

Ljudmilla Sokolnikova
Riigihangete ja riigiabi osakond
29.11.2018

Teemad

- Riigiabi mõiste
- Üldpõhimõte: riigiabi andmise keeld
- Riigiabi teatamisest kord ja erandid
- Grupierandi alusel antud abi
- Vähese tähtsusega abi

Riigiabi mõiste (1)

- **ELTL artikkel 107 lg 1:**

"Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisti, on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, ühisturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust."

Riigiabi mõiste (2)

Riigiabi kohustuslikud tunnused:

1. abi antakse riigi ressurssidest;
2. abil on valikuline iseloom;
3. abi loob majandusliku eelise;
4. abi moonutab või võib moonutada konkurentsi ja kaubandust liikemsriikide vahel

Üldpõhimõte

ELTL artikkel 107 lg 1 **keelab riigiabi andmise**

Keeld ei ole absoluutne - eksisteerivad **erandid:**

ELTL **artikli 107 lõige 2** loetleb erandid, mille puhul abi **on** abi ühisturuga kokkusobiv ja **lõige 3** loetleb erandid, mille puhul abi **võib pidada** ühisturuga

Riigiabist teatamise kord (1)

- **RIIGIABI** andmisest tuleb Euroopa Komisjonile ette teatada (*loa taotlemine*):
  - Uus abi (abikavad ja üksikabi)
  - „Suuremahuline“ üksikabi

- Nõukogu määrus (EL) 1588/2015 (endine nõukogu määrus (EÜ) 994/98) võimaldab komisjonil otsustada, et **teatud juhul loa taotlemise kohustus ei kehti**

Riigiabist teatamise kord (2)

Nõukogu määruse (EL) 1588/2015 artikkel 1:

Komisjon võib käesoleva määruse artiklis 8 sätestatud korra kohaselt vastu võetud määrustes ning kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 107 teatada, et järgmised abi liigid sobivad kokku siseturuga ega eelda ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustuse täitmist

ja artikkel 2 („Vähese tähtsusega abi“):

Komisjon võib käesoleva määruse artikli 8 kohaselt vastu võetud määrusega otsustada, et siseturu arengut ja toimimist arvesse võttes ei vasta teatav abi kõigile ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud kriteeriumidele ning on seetõttu vabastatud artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustusest, tingimusel et samale ettevõttele konkreetse tähtaja jooksul antud abi ei ületa teatavat kindlaksmääratud summat.

Riigiabist teatamise kord (3)

Teatamisest vabastatud:

- **GRUPIERANDIGA HÕLMATUD RIIGIABI**

  Euroopa Komisjoni tuleb informeerida 20 tööpäeva jooksul pärast abimeetme rakendamist

- **VÄHESE TÄHTSUSEGA ABI** (VTA)

  Komisjoni pole vaja informeerida

Grupierandiga hõlmatud riigiabi (1)

Teatamisest vabastatud grupierandiga hõlmatud riigiabi, 3 komisjoni määrust:

- nr 651/2014, muudetud komisjoni määrusega (EL) nr 2017/1084 (nn „üldine grupierandi määrus);
- nr 702/2014 (abi põllumajandus-ja metsandussektoris ja maapiirkondades). *Seotud EARDF reeglitega*
- nr 1388/2014 (abi kalandus- ja vesiviljelustoodete tootmise, töötlemise ja turustamisele). *Seotud Euroopa Merendus-ja Kalandusfondi reeglitega*

- erinevad artiklid/abi eesmärgid
- abi võib anda ilma eelneva komisjoni nõusolekuta
- abi andja avaldab abikava internetis ja täidab *online*-vormi, mis saadetakse komisjonile pärast abikava rakendamist (20 tööpäeva jooksul)

AGA ..

- ergutav mõju nõue
- „ei“ raskustes ettevõtjatele

Vähese tähtsusega abi (1)

- **4 komisjoni määrust**:

  1407/2013 („horisontaalne“)

  1408/2013 („põllumajanduslik“)

  717/2014 („kalamajanduslik“)

  360/2012 („üldmajandushuvi“)

  - **Erinevad piirmäärad**
  - raskustes ettevõtjad on abikõlblikud
  - ergutava mõju kriteerium ei kohaldu

- **Kohustused on Eesti seadustes**

Vähese tähtsusega abi (2)

	Põllumajandustoodete esmatootjad (sh elustaimed)	Muud sektorid (sh metsandus)	Kalandussektor
Abi määr ettevõtjale	15 000 € (eeldatavasti tõuseb al 2019)	200 000 €	30 000 €
Eesti riigi piirmäär	8 110 000 €	Riigil piirmäära ei ole	3 930 000 €
Õiguslik alus (Euroopa Komisjoni määrus)	(EL) nr 1408/2013	(EL) nr 1407/2013	(EL) nr 717/2014

„Horisontaalne“ vähese tähtsusega abi (1)

- Komisjoni määrus (EL) **nr 1407/2013,**

preambula punkt 1:

- *ELT artikli 107 (1) kriteeriumidele vastav riiklik rahastamine on riigiabi, millest tuleb lepingu artikli 108 (3) kohaselt komisjonile teatada….määrusega (EÜ) nr 994/98 [praegu (EL) nr 2015/1588] otsustas nõukogu, et kooskõlas aluslepingu artikliga 109 võiks vähese tähtsusega abi olla üks sellise abi liikidest.*

Seega ei käsitata vähese tähtsusega abi, mida ühele ettevõtjale antakse teatavas ajavahemikus ja mis ei ületa teatavat kindlat summat, aluslepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele vastava abina ning sellise abi suhtes ei kohaldata teatamiskohustust.

„Horisontaalne“ vähese tähtsusega abi (2)

Komisjoni määrus (EL) **nr 1407/2013** (nn „horisontaalne vähese tähtsusega abi määrus)

- kohaldamisala
- 3 majandusaasta piirmäär 200 000 eurot
- tähelepanu maanteetranspordi valdkonnale)
- ühe ettevõtja mõiste
- abi kumuleerimise aspekt

„Horisontaalne“ vähese tähtsusega abi (3)

Kohaldamisala: määrust (EL) **nr 1407/2013**

ei kohaldata:

- kalandus- ja vesiviljelusvaldkonnas, mida reguleeritakse nõukogu määrusega nr 1379/2013
- p/m toodete esmatootmisele
- ekspordiga seotud tegevusele
- teatud juhtudel transpordivahendite soetamiseks

„Horisontaalne“ vähese tähtsusega abi (4)

„Üks ettevõtja” hõlmab **komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013,** 1408/2013 ja 717/2014 tähenduses kõik ettevõtted, mille vahel on vähemalt üks järgmistest suhetest:

a) ettevõte omab teises ettevõttes aktsionäride või osanike häälteenamust;
b) ettevõttel on õigus ametisse määrata või ametist vabastada enamikku teise ettevõtte haldus-, juht- või järelevalveorgani liikmetest;
c) ettevõttel on õigus rakendada teise ettevõtte suhtes valitsevat mõju vastavalt teise ettevõttega sõlmitud lepingule või selle asutamislepingule või põhikirjale;
d) ettevõte, mis on teise ettevõtte aktsionär või osanik, kontrollib vastavalt kokkuleppele teiste aktsionäride või osanikega üksi sellise ettevõtte aktsionäride või osanike häälteenamust.

Üheks ettevõtjaks peetakse ka ettevõtteid, mis on punktides a–d kirjeldatud suhtes ühe või enama muu ettevõtte kaudu.

„Põllumajanduslik“ vähese tähtsusega abi (1)

- kohaldamisala
- 3 majandusaasta piirmäär 15 000 eurot
- ühe ettevõtja mõiste on sama
- riigile kehtestatud piirmäär
- abi kumuleerimise aspekt

Määrus on ülevaatamisel!

„Põllumajanduslik“ vähese tähtsusega abi (2)

- Abi andmisest Euroopa Komisjoni ei teavitata ja aruandlust ei esitata.
- Abi ei või anda järgmistel juhtudel:

- kui abi summa on kindlaks määratud turule viidava hinna või koguse alusel;
- ekspordiabi
- abi, mille tingimuseks on kodumaiste toodete kasutamine importtoodete asemel.

•Senini rakendanud Töötukassa, Keskkonnaamet, Maaelu Edendamise SA, Keskkonnainvesteeringute Keskus, PRIA.

Kasulikku

- RM koduleht http://www.fin.ee/riigiabi
- Komisjoni teatis riigiabi mõiste kohta – 4 kriteeriumit lahti seletatud, http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN
- Kohtulahendid – vt nt valdkonna kaupa http://curia.europa.eu/juris/recherche.jsf?language=et
  - *Kui tahad kindla sätte kohta käivat kohtupraktikat, soorita otsing ka selle õigusakti vanade redaktsioonide sama artikli põhjal.*
- Kõik riigiabi puudutavad EL regulatsioonid http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html
- Riigiabi blogi – arvamused, analüüsid jpm http://stateaidhub.eu/blogs/stateaid

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!